

MANIFESTĂRI ALE REZILIENȚEI LA ELEVI ÎN PERIOADA PANDEMICĂ

Inga CRUDU,
Facultatea Psihologie, Științe ale Educației,
Sociologie și Asistență Socială

CZU: 373.3/.5.015.3:616-036.21

ingacrudu228@gmail.com

Criza determinată de pandemia COVID-19 a dus la închiderea școlilor în circa 20 de țări și la închiderea unităților preșcolare în 19 țări din Europa și Asia Centrală, afectând cca 49,8 milioane de elevi. În contextul acestor schimbări, elevii sunt nevoiți să se adapteze la noi presiuni sociale, care se adaugă sarcinilor obișnuite ale dezvoltării la această vârstă [adaptat 2], manifestând adesea reziliență.

Conform pedagogului M. Martin, reziliența în context educațional reprezintă capacitatea de a depăși adversitatea acută și/sau cronică care este văzută ca fiind o amenințare majoră pentru dezvoltarea educațională a unui elev [1]. Există totuși o etapizare a depășirilor situațiilor de criză în sistemul educațional, ce pare a avea un caracter ciclic.

Prin urmare, țările încep să pregătească răspunsuri în așteptarea crizei cunoscute sau necunoscute, după care se trece la etapa de adaptare, luând măsuri de minimizare a impactului negativ. Poate include măsuri precum: introducerea protocoalelor de screening în școli, lansarea campaniilor de informare privind igiena, organizarea învățământului la distanță, folosirea școlilor închise pentru alte scopuri în situații de urgență etc. Pe măsură ce coboară severitatea comunității de urgență, se trece la scenă de recuperare, în care guvernele adoptă strategii și măsuri menite să compenseze timpul pierdut. Aici sunt utilizate abordări diferite, cum ar fi ajustarea programului procesului educațional, atenție prioritară la cursuri, cei care se pregătesc pentru examenele standard, pot continua învățământul la distanță în paralel cu orele de la școală și etc.

În continuare, prezentăm *factorii protectivi* ce sprijină elevii aflați în situații de risc pentru atingerea succesului școlar [3]: *factori personali* – încrederea în sine și motivația pentru învățare; *factori familiari* – sprijinul emoțional, sprijinul material și modelul personal de reziliență educațională; *factori școlari* – sprijinul emoțional/recunoașterea socia-

lă, sprijinul logistic/ managementul administrativ, relația profesor-elev/ modelul personal oferit de profesori; *factori comunitari* – infrastructura necesară procesului educațional.

Sub aspect practic, ne-am propus să identificăm gradul de reziliență a elevilor din instituțiile publice de învățământ, în dependență de vârstă, pe un eșantion de 26 de elevi cu vârsta cuprinsă între 11-15 ani. Pentru evaluarea nivelului de reziliență a fost utilizată *Scala de măsurare a rezilienței BRS* (Brief Resilience Scale), propusă de B. W. Smith (2008) [4].

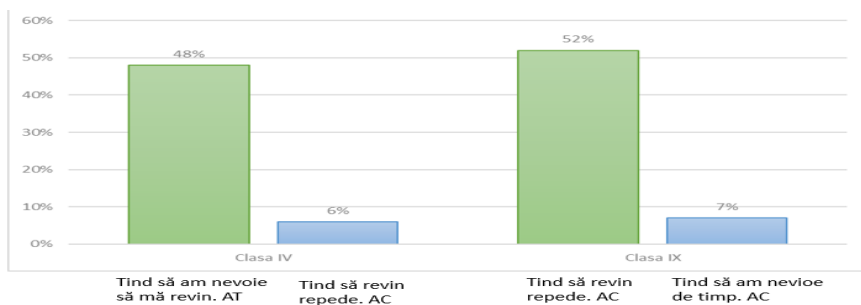

Figura 1. Manifestările rezilienței la elevi în funcție de clasă

Conform rezultatelor obținute în urma chestionării am identificat faptul că, odată cu dobândirea experienței în perioada pandemiei crește și nivelul de reziliență, prin urmare conform analizei comparative observăm că elevii clasei a IV-a cu un acord total de 48% au nevoie de timp pentru a-și reveni, iar pentru cei din clasele a IX-a, cu un acord de 52%, tind să-și revină repede și doar 7% cu acord au nevoie de timp.

Prin urmare, atât copiii cât și adolescenții dau dovadă de o reziliență remarcabilă, chiar dacă se confruntă cu o gamă largă de stresori negativi, mulți elevi reușesc să revină la nivelul de funcționare de dinaintea apariției traumei, uneori chiar reușind să depășească acest nivel. Elevii ce au depășit cu succes evenimentele nefavorabile sunt mai rezistenți în fața factorilor stresori, mai sociabili, activi, au abilități mai bune în comunicare și rezolvare de probleme și au relații mai bune cu profesorii și colegii.

Prin urmare, procesul de învățare va fi mai eficient dacă vom folosi tot ceea ce aflăm pentru a putea concepe drept urmare un plan propriu

de dezvoltare a rezilienței. La școală, responsabilitatea revine elevului într-o mare parte și nu profesorului. Luând în considerare faptul că atât clasele de elevi, cât și școlile sunt sisteme sociale complexe, programele de promovare și dezvoltare a rezilienței trebuie adaptate la specificul acestora. Deoarece asistăm la o creștere a numărului de elevi care au nevoie să-și dezvolte reziliența educațională, devine oportună creșterea numărului de specialiști familiarizați cu acest concept și cu modalitățile concrete de promovare a acestuia în mediul școlar.

Referințe bibliografice:

1. MARTIN, M. *Resilience in adolescents: Protective role of social support, coping strategies, self-esteem, and social activities on experience of stress and depression*. Journal of youth and adolescence, 1999, 28(3), 343-363.
2. TOFEANU, M. *Violența, trauma, reziliența*. Iași: Polirom, 2011.
3. SILAS, C. *Resilience in the face of stress: Emotion regulation as a protective factor. Resilience and mental health: Challenges across the lifespan*, 2010, 30-44.
4. SMITH, B.W. *The Brief Resilience Scale: Assessing the Ability to Bounce Back*. International Journal of Behavioral Medicine, 2008, 15, 194-20.

*Recomandat
Irina CARAUȘ, asist. univ.*